

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-ASPÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési helyben, kézhez hárva :
Égész évre . . . 12.- kor. Negyedévre . . . 8.- kor.
Félévre . . . 6.- kor. Egy hétre . . . 1.- kor.
Egyes szám ára 4 fillér.

Feladvány szerkesztő :
SIMON ISTVÁN.

Lapkiadó :
HORVITZ ZEIGMUND.

Előfizetési ár vidékre, postán kelve
Égész évre . . . 12.- kor. Negyedévre . . . 8.50 kor.
Félévre . . . 6.- kor. Egy hétre . . . 1.50 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Barabos-utca 7. sz. a. — Telefon 412. szám.

Debreczen győzelme.

Ilyen cím alatt foglalkozik vezető helyen a fővárosi sajtó legtekintélyesebb és legkomolyabb organuma, a «VILÁG» mai száma a debreceni egyetemmel. Debreczen és csakis Debreczen kapta meg a harmadik egyetemet: és hogy ezt nekünk nem csak optimizmusunk mondatja, arra bizonyosság a fővárosi sajtó álláspontja.

Érdekelni fogja Debreczen közönségét, ha a «VILÁG» mai vezércikkét szórul-szóra adtuk az alábbiakban:

«A harmadik egyetem kérdése a mai nappal eldőlt. A debreceniek nagy küldöttsége, amely a harmadik egyetem dolgában ma tisztelgett a közoktatásügyi miniszter és a miniszterelnök előtt, szinte pozitív ígérettel mehet vissza városába, hogy abban a nagy versenyben, amely a harmadik egyetemért közel három év óta folyik, ő lett a győztes. A kormány tagjai a deputáció szónokának adott válaszukban azt jelentették ki, hogy rövid idő múlva betelepítik a vidéki városokban föllábitandó egyetemekre vonatkozó törvényjavaslatot, de már ma biztosíthatják a debreceniek hogy az egyetemi városok sorában övék az elsőség.

A debreceniek büszkesége és öröme, amely szívüket a győzelem alkalmából betölti, a legszebb büszkeség, és a legbüszkébb öröm. A helyi hazafiság, bármilyen mulatságos kinövéssei vannak is olykor, igen finom és nemes érzése az emberi szívnek, de sohasem olyan indokolt, mint olyankor, amikor arról van szó, hogy a szívünkhöz közelálló város falain belül a kulturának, a tudásnak és a jövőendő nemzedék előkészítésének emelnek templomot. Maga az az öröm, amely a deputáció tagjainak arcáról le sugárzott, és a küzdelem, amely több város közt a harmadik egyetemért folyt, kulturversengés volt és ezért nemes, tisztelgató versengés, ment azoktól a kicsinyes vidékiességektől, amelyeket a magasabb néző ponton álló ember azzal a derűtséggel szokott fogadni, amelyben sohasem tudja az ember: mi több — a vidámság, vagy a szánakozás. Debrecennek, a győztesnek, az egész ország szívből gratulál a küzdelemhez, melyet folytatott és a sikerhez, melyet elért.

A minisztérium döntését igazságosnak és helyesnek kell mondanunk. A legtöbb indok csakugyan amellett szól, hogy Kolozsvár után Debreczen legyen a magyar tudományosság tüzhelye. Nemcsak a város fejlődésének arányai szóltak mellette, nemcsak az, hogy az utolsó harminc év alatt lakóinak száma a kétszeresre

emelkedett, tulszárnyalva Pozsonyt, Szabadkát és Hódmezővásárhelyet, hanem főleg az, hogy e város megtudta őrizni azt az eredetiséget és zamatot, amely bizonyos különlegesség ízével tölti meg s amely a nemzeti élet zománcával borít be ott mindent. Nem mondjuk ezzel azt, — hogy ez a sajátosság önmagában véve érték, amint hogy a régi idők maradványai — bármily vonzóak és kedvesek legyenek is, szemünkben sohasem jelentenek többet, — mint amennyit a múzeumi emlékek. De úgy képzeljük, hogy a szabadságnak és fölvilágosodottságnak az a szeretete, az életnek az a puritán és tiszta fölfogása, amely e várost anynyira jellemzi, egyfelől biztosítéka lesz az új egyetem tudománybeli szabadságának, másfelől szabályozója a tanuló ifjúság életének. A tudományok műveléséhez bizonyos elmélyedés szükséges s a nagy világvárosok ideglete nem nagyon kedvez ennek az elmélyedésnek. A tudományos gyakorlat, az élet, főleg a modern élet megismerésének klasszikus színtere a nagy ipari város. De az elméleti tudományok számára ezek a kisebb és kevésbé komplikált életű városok alkalmasabbak. S ha, mint a kisebb angol és német egyetemi városoknak, még bizonyos tradíciók, emlékeik, különös vonásaik is vannak, úgy ezek a tudomány városát még kedvesebbé és vonzóvá teszik az ifjúság előtt. Debreczen, mint egyetemi várost, ilyennek gondoljuk el s azt várjuk tőle, hogy népének szabadságszeretete biztosítani fogja a tanítás szabadságát, életmódjának egyszerű józansága pedig az egyetem polgárainak azt a békét, amely a tudomány művelésének első föltétele.

Nagy megnyugvással szolgálhat mindenkinek, hogy a harmadik egyetem nem lesz felekezeti intézmény. A városé lesz. Azok a rettenetes befolyások, amelyek a budapesti egyetem egyik-másik fakultásán olyannyira érezhetők s amelyek a politikai és főleg felekezeti viaskodások színhelyévé tették, ilyen módon ki lesznek rekesztve a debreceni egyetemről. A tudománynak valóságos szolgálója lehet így az új intézet, anélkül, hogy a tudományt akár felekezeti, akár osztályérdekek szolgálatába kellene állítania. Ez a nagy előnye már születése órájában megvan a budapesti egyetem felett s azok, akire vezetése bizva lesz, kötelesek lesznek ezt a függetlenségét, nagy privilégiumát megőrizni. Ha nem vigyáznak rá és ha azokból a motívumokból, amelyeket olyan jól ismerünk, akár csak egy hajszálnyit is enged-

nek alkudni ebből a függetlenségből és szabadságból, eljárszák vele azt a speciális jellegét, amellyel különben bírna s amely legértékesebb záloga volna népszerűségének, tudományos hitéletének és komolyságának. Ismerjük azt a lakosságot, amely e város falain belül él, és megvan minden reményünk arra, hogy feltétlenül fogja őrizni e városi egyetem szabadságát. Ez az az ok, amely miatt az egész ország örül Debreczen győzelmének, mert senki sincs, aki még ne unta volna azt a szörnyű állapotot, melyben a tudományt szinte rendszeresen aljasították le a felekezeti és osztályérdekek cselédjévé.

A kormány tagjai mai nyilatkozatukban az egyetemi törvényjavaslat mihamarabbi benyújtását is megígérték. Nem hihetjük, hogy ez az ígéret csak arra való lett volna, hogy flastromot ragasszanak vele azokra a sebekre, amelyeket Debreczen győzelme ütött a versenyző városokon. Kétségtelen, hogy a kormány csakugyan tervbe vette több egyetem föllábitását s hogy, a pénzügyi kérdés megoldásával, komoly szándéka is, hogy még egy-két vidéki várost emeljen az egyetemi városok tisztas sorába. Bármennyire örülünk is annak a készségnek, amely így újabb kultúrtüzhelye föllábitására megnyilatkozik, mégis azt kell mondanunk, hogy a tudományegyetemek számbeli fejlesztésére egyelőre további szükségünk nincsen. Lateiner-pályánk amugy is túl vannak zsufolva s a gazdasági életnek az az iránya, amely az eliparosodás felé visz, nem éppen kedvező az egyetemi képzettséggel bírók számára.

Uj, vidéki egyetemek föllábitása természetesen a budapesti egyetem elnéptelenítéséhez vezetne, ami lehet sokaknak kedves és kívánatos, — de nem olyan okokból, amelyeket a komoly oktatásügyi politikának számba kellene venni.

A budapesti egyetem elnéptelenítését bizonyos konzervatív körök kívánják és sürgetik, mert attól félnek, hogy e fejlődő és egészen világvárosi életet élő város levegőjében nem sikerül megtartani az ifjúságot abban az eszmekörben amelyben élve eddig, a legtöbb lateiner-pályán a konzervatív érdekek aláztatás szolgálatában maradtak meg.

Ez az önző és az egyetemre nézve lealázó szempont nem lehet eléggé számbavehető ok arra, hogy a budapesti egyetemnek mesterséges versenytársakat neveljenek a vidéken. Három egyetem teljesen elegendő lesz jó

Simkovits Sándor élő és műkeszornok nagy választékban
legolcsóbban a Kossuth-utcai virágpiacra és a
Szőchényi-kerti telepen kapható. Telefon 502.
mükertésznel

darabig Magyarországnak, amelynek nem a la-
teinek szaporítására, hanem a modern mű-
szaki emberek számának szaporítására van
szüksége.

A kormány, ha helyesen akarja megítélni
a valóságos szükségleteket és ha helyesen látja
az ország fejlődésének irányát, a további tu-
dományegyetemek helyett technikai iskolákat fog
fölkeltetni azokban a vidéki centrumokban, a
melyeknek ipari létele fejlődésben van, a melyek-
nek továbbfejlesztése egyértelmű az ország jö-
vőjének biztosításával.

Amilyen készséggel ösmerjük el a harmadik
egyetem szükségességét, és amilyen készséggel
állunk Debrecen mellé, épp oly őszintén valljuk
azt a fölfogásunkat, hogy eggyelőre elégnek tart-
juk a három egyetemet.

A most legyőzött városok tele vannak az-
zal a nemes törekvással, hogy területükön a
kulturának új tüzshelyeket emelhessenek. Mi
olyan tüzshelyeket ajánlunk nekik, amelyeken az
új élet tüzeit éleszthetik: a technikai tudományo-
két.

A verseny ezért induljon meg!

A helyzet.

A képviselőház ülése.

Egy hétfőig tartó szakadatlan technikázás
után ma végre szó esik a katonai javasla-
tokról. Kovácsy Kálmán, a Kossuth-párt tag-
ja, tart ma beszédet a katonai engedmények
szükségessége s a nemzeti engedmények szük-
ségessége s a nemzeti érzésnek a hadseregbe
való bevitelét fogja hangsúlyozni.

A béketárgyalásokba ma kisebb szünet ál-
lott be. Ez ugyan nem jelenti azt, mintha egés-
zen szünetelne, csak a vezérek látják jónak,
hogy a tegnapi nagy tanácskozások után kis
időt engedjenek az eszmék megérlelésére. Ma
inkább csak a függetlenségi pártok egyes tag-

jai folytattak egymás között beható tanácskozá-
sokat, Just Gyula pedig Berzeviczy Albertet
kereste fel az elnöki emelvényen s hosszasan
beszélgetett vele.

A pénzügyi bizottság gyors munkájá meg-
lepte a Ház tagjait. Ma már az igazságügyi és
honvédelemügyi tárca van a bizottság napi-
rendjére tűzve s ha ilyen tempóban halad a
tárgyalás, 4—5 nap alatt az egész anyagot fel-
dolgozza. Sokan abból azt következtetik, hogy
a nagy sietés a kormány intenciója szerint tör-
téniks. A való, hogy a kormány megsza-
kítja a katonai javaslatok tárgyalását és a költ-
ségvetést terjeszti a Ház elé. Ez azonban még
nagyon illuziózus, mert sok függ attól, hogy a
mos folyó béketárgyalások milyen mederbe te-
relődnek.

Az ülés.

A mai ülést Berzeviczy Albert elnök ne-
gyed 11 órakor nyitott meg.

A tegnapi ülés jegyzőkönyvét észrevétel
nélkül hitelesítették.

Az elnök bemutatta Pest-Pilis-Solt-Kiskun-
megye feliratát a Montenegróval kötött szerző-
dés ellen. Bemutatta Pozsonymegye feliratát az
obstrukció ellen, Udvarhelymegye feliratát a
tisztviselők szolgálati idejének leszállítása, a ta-
nitók helyzetének javítása, a póttartalékosok csa-
ládjának kártalanítása és a cselédbiztosítás kö-
telezővé tétele tárgyában, a gövelyi és miháldi
gazdapolgárok kérvényeit az argentiniai hus
behozatala ellen, végül Gebhard Pál kérvényét
sérmelei orvoslása tárgyában.

Kun Béla ellenindítványára az ellenzék név-
szerinti szavazást kért.

Hazai Samu honvédelmi miniszter be-
terjesztette a katonai nevelőintézetekről, a ma-
gyar nyelvoktatás eredményéről, a hadmentes-
ségi díjalapról és a honvédelemház számadá-
sáról szóló jelentéseit, melyek kinyomatnak és
a Ház tagjai között szétosztatnak.

Fodor Kálmán, a számvizsgáló-bizottság
előadója beterjeszti jelentését, mely szerint a
bizottság a pénztári számadásokat rendben ta-
lálta.

A napirend szerint következettek a névsze-
rinti szavazások.

Kovácsy Kálmán fél egy órakor kezdi meg
beszédét.

A drágaság.

Debreczen, okt. 27.

Érdekes jelenség a mai mérhetetlen drága-
ság közepette, hogy a különböző gazdasági
tényezők egymásra háritják a felelősséget azok-
ért a súlyos viszonyokért, melyekkel szemben,
mind hangsúlyozottabban nyilatkozik meg a
zuglódás és felháborodás.

Azokat, akik a mostani drágaság minden
ódiomát kizárólag a mezőgazdákra akarják há-
rítani, bátrak vagyunk figyelmeztetni arra, hogy
nemcsak rostélyossal él az ember, hanem egyik
fő táplálék a szerényebb háztartásokban a kávé
is. A kávé pedig egy esztendő leforgása alatt
kereken 100 százalékkal drágult meg, azaz még
valamivel többel. A cukor áránál pedig nem
kevesebb, mint 40—50 percentes drágulás ész-
lelhető. Végül ami a drágulás kérdésében igen
döntő tényező, a pénzügyminiszternek az a leg-
utóbbi kijelentése is több figyelmet érdemelne,
hogy a vasuti tarifákat fogja emelni.

Csodálatos, hogy ezekről a dolgokról szin-
tén elég bőven irnak az újságok, a nagyközön-
ség tehát tudomást vehet róluk, de azért még
mindég nem hallottunk arról, hogy a nemzet-
közi apostolok tüntető körmenetet szándéko-
znának akár a cukorgyárosok, akár a kávébörze
spekulánsai, akár pedig a kereskedelemügyi mi-
niszter ellen rendezni. Pedig hát, aki előveszi a
kretát és egy kis számvetést csinál, meggyőződ-
hetik arról, hogy a kávé és a cukor és a
vasuti tarifa együttesen legalább is van olyan
drágasági tényező, mint a hus. Egy szerény
munkásnak 4—5 tagu családja 8—10 bögre
kávét fogyaszt el naponta. Különösen nagy a
kávéfogyasztás az olyan háztartásokban, ame-
lyek egyébként húst csak korlátozott mértékben
fogyasztanak, azokban, ahol sok az apró gyer-
mek. Ha pénzügyre kiszámítjuk a drágaság
okozta különbözetet, látni fogjuk, hogy a kávé
és cukor árának emelkedése az ilyen háztartá-
sokban körülbelül ugyanolyan összeggel terheli
meg a háztartás mérlegét, mint a hus árának
emelkedése.

A román.

Írta: LOSONCZY ZOLTÁN.

Jörgné megint a sötét szobából jött ki. Így
volt ez minden nap, mikor estefelé hazatértem.
Két hónapja laktam náluk, a kis házban, mely
a kastély nagy udvarának a végén állott. Tanul-
mányaimat az érdekesen szomorú, lápos vi-
déken már befejeztem s egy hét múlva haza
akartam menni a fővárosba.

Jörgné, a kastélyfelügyelő felesége, ma kü-
lönösen zavart és nyugtalan tekintetű volt. A
mélyen fekvő, fekete szemei mögül, mintha va-
lami kísértet nézett volna rám, mely ott benn
a szemablakok mögött kinozza.

— Ismét egyedül? — kérdeztem, csakhogy
éppen mondjak valamit.

— Igen — szólt rekedt hangon — pedig
a magány rettenetes.

— Miért nem megy emberek közé?

— Nekem nem lehet.

— Miért ne lehetne?

Az asszony gyanakodva nézett körül s meg-
fogta a karomat. Éreztem, hogy most valami
kellemetlen dolgot fogok megtudni. Szinte meg-
bántam, hogy eddig vittem a dolgot.

— Valakinek el kell már mondani. Magá-
nak elmondom, mert jó embernek látszik. Jöj-
jön velem. Meglátja, most is ott lesz.

Keresztül mentünk a kastély udvarán és
a kongó, sötét kapualjon. Kinézett a kulcslyu-
kon s a kezemet görcsösen fogva, oda huzott
magához.

— Látja?

Kinéztem én is. A szemben levő földszin-
tes ház előtt egy feketeszakállas orosz pap
ült és nyugodtan pipázott.

— Az a Petkowics, az orosz pap.

Kérdőleg néztem reá.

— Ott ül és a kapunkat figyeli... Látja,
most is... És rám gondol. Nem látja, hogy
reám gondol? Csak azt nem tudom, hogy mire
vár meg?

Egészen hozzám hajolt és suttogva mondta:

— Mikor fogja megbosszulni a felesége
halálát? Mikor megy el végre a törvényszékre,
hogy engem feladjon. Én ugy látom róla, hogy
már megunt a várakozást és el fog menni...
Jaj, mi lesz akkor! Látom már a börtönt. Ott
ülök benne s előttem a koporsó, a széthasi-
tott szemfedővel és a nyíláson sárgán mered
ki a papné vékony, halott arca... Pedig nem
én mérgeztem meg. S ezt senkisémmé hinné el
nekem. Még az uram sem. S a pap elmegy
a törvényszékre. Oh, Istenem! Mondja, el lehet
hinni nekem, hogy nem én öltem meg a pap-
nét? Maga elhiszi ezt nekem?

Nem tudtam, miről van szó, de minden
rábeszélő képességemet elővettem, hogy Jörg-
nét megnyugtassam.

— Ugyan asszonyom, ki gondolna ilyet,
bizonyára az a jámborképi pap sem odaát.
Nyugodjék meg, nem lesz semmi baj. Besegi-
tettem a lakásba, ahol fáradtan ült egy székre.
A kísértet eltűnt a szemablakai mögül. A kü-
lönös, beteg fény kialudt s mereven, megtör-
ten nézett rám.

— Majd egy éve már, hogy ez így tart.
Akkor foglalta el paróchiáját Petkowics s egy
delután átjött ide a kastélyba a fiatal felesé-
gével. Az utam, mint most, akkor sem volt
ittthon. Kinnjárt a földeken a cséplésnél. Nagy
örömmel fogadtam a papot és a szép fiatal
asszonyt. Megvendégeltem őket édes maléval,

mézzel és frissen fejt tejjel. Tejet nem ittam
sem én, sem a pap, csak az asszony. Haza-
mentek, a kapuban megöltem az asszonyt.
Harmadnapra aztán meghalt. A temetésen ott
voltam az urammal. Kihozták a koporsót az
udvarra. A feketeszakállas pap csendes han-
gon sirt. Megérkezett az ősz esperes, aki a
halottat temette. A nagy melegben a fehérruhás
fiúk folyton rázták a tömjénezőt. Az erős-
szagu füsttől és a nagy melegtől szédülve ka-
paskodtam a férjem karjába. Mikor kivágták
a szemfedőt s a papné magas, csontos orrá-
ról, a mélyen lelapult szemhéjairól lefelé csur-
gott a szentelt víz, Petkowics véletlenül rám
nézett. Hosszan egymásba kapcsolódott a sze-
münk. Egyszerre én is olyan sárga lettem,
mint a halott. Ijedt sikoltás tröt fel a lelkemből.
És hangtalanul tiltakoztam. Nem! Én nem!...
Éreztem, hogy Petkowics ebben a pillanatban,
ahogy véletlenül rám nézett, azt hiszi, én öltem
meg a feleségét. Én mérgeztem meg a tejjel...
Majd lerokadtam.

— A tömjén — mondta az uram, mikor
később elvezetett.

Megszólalt a nyolc órai harang odaát az
orosz templomban.

— Mindjárt itthon lesz az uram — mondta
Jörgné.

A kis cseléd is előkerült valahonnan s az
asszony kiment a konyhába a vacsorát elkészí-
teni.

Az utolsóelőtti napot töltöttem a kis falu-
ban. Este, mikor hazatértem, Petkowics, mint
mindennap, a háza előtt ült és csendesesen pipá-
zott. Barátságosan, paposan fogadta a köszön-
tésemet, majd megkérdezte:

Ime tehát itt van a drágaságnak olyan tünete, amelynek nem a termelők az okai, hanem a kartel és a spekuláció. A cukor árakat, amint tudjuk, a hatalmas cukorkartel szabja meg. Ez a kartel most is azzal okolta meg a cukor ár-emelkedését, hogy kevesebb cukorrépa termett, mint az előző évben. Ez kétségtelenül igaz, arról azonban mélységesen hallgat, hogy a cukorrépaért a gazdának az idén 40—50 százalékkal többet fizetett volna, mint amennyit fizetett a múlt évben. Holott így hozná ezt az osztó igazság, mert hiszen a kevesebb cukorrépa csak a répaárak emelkedését jelenti, holott a valóságban nincs így. A répa nem drágult, a cukor azonban annál inkább.

A kávé árának az emelkedését szintén a spekuláció okozta. Ez ellen szerencsétlenségünkre — legalább itt Magyarországon — nem védekezhetünk. Nekünk nincsenek kávé ültetvényeink. Az angol fogyasztók valamivel jobb helyzetben vannak, az ottani nagy fogyasztási szövetkezetek saját kávé ültetvényeket is tudtak szerezni, mi még nem. A kávé árának az emelkedését tehát legfeljebb némán tűrjük, de mellett forr bennünk a méreg a spekuláció minden fajtája ellen, mert éppen a kávéval való eset bizonyítja azt, hogy a spekuláció mennyire elősegíti az árak emelését.

Nem csekély jelentőségű dolog a vasuti tarifák tervezett megelése sem. Ennek is első sorban a fogyasztó közönség fogja meginni a levét. Hozzáértő emberek vitatják, hogy a tarifa emelésre most legkevésbé volt szükség. A pénzügyminiszter egyetlen okot hoz fel a tarifaemelés beigazolására, azt t. i., hogy a magyar állam vsautjai eléggé nem jövedelmezők. Hát ez lehet igaz, de korántsem elegendő ok arra, hogy abból az országból közönsége a mostani néhez helyzetében még újabb terheket vegyen a vállaira. Mert hát a tarifaemeléssel úgy leszünk, mint a kávé vagy a tejárak emelkedésével. Ha a tej literje megdrágul 2 fillérrel, akkor valamennyi kávéházban a csésze kávé drágul meg 4 fillérrel. A felemelt vasuti tarifát is áthárítják a fogyasztó nyakában és ha bizonyos élelmi-

— El tetszik már menni körünkől?
— Holnap utazom.

— Siet, siet? Unalmas már ez a kis hely itt a lápok mögött. Persze a nagy város, az más. Lássa, én nem kíváncsi vagyok el innen. Hát ha még a szeretett, jó asszony élne. Éppen ma egy éve, hogy meghalt. Még két nap előtt odaát voltunk a kastélyban a gondnokéknál. Az a kedves, áldott asszony megvendégelt minket. Áldja meg az Isten. Ma délután a kapu előtt találkoztam az urával, a gondnok urral és neki is megmondtam, hogy milyen jó szívvel gondolok arra a látogatásra a mai szomorú napon.

Hirtelen, nagy robajjal kivágódott a kastély kapuja. A kis cseléd rohant ki ijedt arccal s mikor engem meglátott, tévován integetett felém. Rosszat sejtettem. Kezet fogtam a pappal és a visszafutó kisleány után besiettem a gondnok lakásába. Jögrné a földön feküdt. A szája habos volt. Mikor beléptem, rám meredt a megtört fényű szemével s magához intett. A cselédet orvosért küldtem s lehajoltam hozzá, hogy felemeljem.

— Hagyjon, már késő minden — suttogta alig hallhatóan. Megtörtént... Láttam a kulcslyukon, mikor délután mindent elmondott az uramnak... S az uram elhitte neki. El kellett hinni... Nekem most már nem szabad találkoznom vele... Már régen tartogattam a mérget...

Az orosz templomban megszólalt a nyolcórás harang.

— Mindjárt jön az uram...

A harang utolsó kongása lassan belevesztett az estébe. A sötét szobában egy halottal voltam együtt.

szemek, vagy más fogyasztási cikknek a lakóhelyünkig való fuvardíja csak egy pár fillérrel is magasabb lesz, a közvetítők hada elég oknak fogja találni arra, hogy az illető fogyasztási cikknek az árát a fuvardíj különbség tiszteresével emelje.

Mindezek a dolgok egyuttal bizonyítékkul szolgálnak arra, hogy az illető fogyasztási cikknek az árát a fuvardíj különbség tiszteresével emelje.

Mindezek a dolgok egyuttal bizonyítékkul szolgálnak arra, hogy a folyton fokozódó drágaság nem egy termelési ágnak hibájából, vagy önzéséből keletkezett, hanem bűnös abban mindenki. Az áremelés ma úgy látszik mániává fajult, amely végigvonul az egész társadalmon s nincs ellene más orvosság, mint a hideg víz, vagyis más szóval mondva: a türelem.

A reformáció emlékünnepe.

Hogy üli meg a főiskola a reformáció évfordulóját?

Szép és nemes kötelességet teljesít évről-évre a debreceni református főiskola, amikor a régi tradíciókhoz hiven megünnepli a reformáció évfordulóját.

Debrecen lakosága, a kálvinista Róma református hívői együtt ünnepelnek a főiskola lelkes ifjúságával. De ünnepe a reformáció évfordulója a város minden vallású lakosságának is. Mert reformáció évfordulójának nem csak vallási jelentősége van: a reformációval ünnepeljük az emberiség haladásának, felvilágosodásának ünnepét.

A középkor véres, sötét árnyát ezen a napon kergette el az emberiség lelki világának északajától — a felvilágosodás tüzcsovája. Ez a reformáció. Ezért ünnep a reformáció: a szellemi felvilágosodás, haladás előtörtétele és a mult sötétségének szétoszlata mindenkre nézve. De még nagyobb jelentőségű reánk, akik az ősi, kálvinista Debrecen polgárai vagyunk.

Olvadjunk össze tehát szeretetben mindnyájan a reformáció emlékünnepe. Ez a szeretet szüntessen meg közöttünk minden kicsinyes vallási gátat, hogy együtt örvezzünk a nagy napnak, a reformáció emlékünnepe!

*

A debreceni református főiskola 1911. évi október 31-én, a reformáció évforduló napján délelőtt 9 órakor a Nagytemplomban emlékünnepelet tart, melynek sorrendje a következő:

1. Fennálló ének: a 37-ik dicséret első verse.
2. Előének. 70-ik dicséret 1., 7. verse.
3. Istennek háza ez. Révfy Gézától. Énekl a főiskolai énekkar:

Istennek háza ez.
Nem fénylik itt márvány, azur,
Mégis itt jár, itt szól az Ur;
Hittel ha jössz, im megjelen,
Látod, hallod őt szüntelen.
Ígéje fény, ígéje tűz,
Félelmet irt, kétséget üz,
S bár földre sujt a büntudat,
Irgalma ég felé mutat;
Mennyé derül ház és kebel,
Es bennök az Ur ünnepel.

4. Imádság és egyházi beszéd. Mondja S. Szabó József főgimnáziumi tanár.
5. Óh, Sion, légy csöndességben! Zenéjét irta P. Nagy Zoltán. Előadja a tanítóképző intézet énekkara:

Óh! Sion, légy csöndességben,
Él még a te Istened;
El ne csüggedj a veszélyben,
Míg az Atya van veled;
Nézd, feletted áll az őrt,
Ki reményed és erőd;
Sion, azért mitől rettegsz?
Ha véd az Ur, el nem veszthetsz.

6. Utóének. 88-ik dicséret 4. verse.

*

Debrecen polgársága együtt fogja ünnepelni a főiskola ifjúságával a nagy napot, a reformáció emlékünnepe. Legyen kivétel ez a nap a többiek szürke sorából, amelyek unottan torlódnak egymásra. Ugy is kevés ünnepe van a kálvinizmusnak. Ha mi ünneplünk, akkor úgy ünnepeljünk, ahogy a kálvinistákhoz illik: nem sok hü-hóval, nagy külső fényvel, hanem a lélek bensőséges ünnepeinek minden erejével.

Érdekes kis história.

Mieder és bajonett.

Az elmúlt éjjel, úgy hajnal tájban, egy baka vetődött be a rendőrségre.

Ez már magában véve rendkívüli körülmény, mert egyébként a rendőrségre hozni szokták a bakákat.

Igy tehát nem csoda, hogy kissé meglepődtek, amit lényegesen fokozott a baka színjósansága.

A katona, mint valami modern Mars, aki szégyenli magát, mosolyogva, szinte pirulva jelentette be, hogy elveszett az éj folyamán — a bajonettje.

Ez sem tartozik a ritkaságok közé, mert bizony megesik, hogy az utcai verekedések közben lefegyverzik a hadfiakat. Ilyesmi azonban nem történt meg az éj hőisével, aki egyebekben mélyen és diszkréten hallgatott az éj történetéről s ez volt az első misztikum, amelyet csak növelt az, hogy a panaszttevő katona egy csinos, eléggé elegáns kiállítású fűzöt adott át mint «talált tárgyat».

Most aztán kész volt a rejtély, amelyet talán sohasem lehetett volna megfejteni, ha az eseményeknek segítségére nem siet egy, a Bisson bohózataiból már eléggé ismert modernebb intézmény — a telefon.

A telefon berregett és kagylóin a következő párbeszéd folyt le:

— Rendőrség?
— Igen!
— Közkórház!
— Ki beszél?
— Apolónó!
— Mit akar?

— Az elmúlt éjjel elvesztettem a fűzömet!

— Igen!

— De van nálam egy bajonett, azt beküldöm!

— Küldje!

— S ezzel — mint mondani szokták — «lehullott a lepel».

Vége volt azonban a lovagias hadi mélyseges diszkreciójának.

Nem volt azonban könnyű munka megszólaltatni a katonát, aki végre is szörnyű drukkallal mondta:

— ... «Aztán», mondta csak nekem, hogy ő az elmebajosok közt van! Azt hittem bolond és ettől úgy megrémültem, hogy a bajonett helyett a — miedert találtam felkapni...

Szólt és boldogan vitte el az időközben megérkezett bajonettet, míg a kórházi küldönc elvitte azt a csipkés, miedert, mely szinte elpirult a sok férfi pikáns tekintete alatt...

GYILKOS MERÉNYLET A NYIL-UTCZÁN.

(Az elhagyott szerető bosszúja. — Revolverrel a gyermeke apjára.)

Könnyen végzetessé válható szerelmi tragédia játszódott ma le a Nyil-utcán. Az elhagyott szerető sablonos bosszúállási jelenete ismétlődött meg az Arpad-téri keretekben. Százszor és százszor lejátszódott história az élet színpadán:

Szerették egymást «lángolóan» egy csinos fiú és egy varróleány. A nagy szeretet sokáig tartott.

Sőt következményei is lettek.

Egy siró-rívó kis apróság ennek a megmondhatója. Az ártatlan kis poronty azonban elhidegítette egymástól a szüléket. Az apa szakítani akart a gyermek anyjával. Megakart házasodni. Ezért állott, vagyis inkább csak akart bosszút állani az elhagyott szeretője. A gyilkos merényletről a «Debreczen» munkatársa az alábbiakban számol be:

Gyilkos merénylet

játzódott le ma délután a Nyil-utcán. Az eset szereplői: Tóth János bádogos iparos és Kovács Zsófia varróleány. Már négy év óta van viszonya Tóth Jánosnak a csinos varróleánnyal.

A szerelmesek legutóbb azonban elhidegültek egymástól. Állandó volt közöttük a csetepaté. Nem rég történt, hogy Kovács Zsófia anyának érezte magát és nem sokára egy kis fiúnak adott életet.

Az ártatlan gyermek világrajötte azonban nem erősítette meg a szeretk bomladozó viszonyát, sőt az apa ezután még jobban elhidegült gyermeke anyjától. A varróleányt, természetesen, nagyon bántotta szeretőjének a hidegsége. Addég azonban nem szólt semmit, amíg egész megbízható forrásból meg nem tudta, hogy szeretője megakar házasodni.

Sok szemrehányással és fenyegetéssel támadta meg ezután Tóth Jánost, aki nem is tagadta, hogy feleséget visz a házához.

— No majd megmutatom én neked, hogy nem lesz a házasságodból semmi.

Igys zólott ezt mondta Kovács Zsófia és rajta is volt azon, hogy eleget tegyen ígérétenk. Elment a szeretője menyasszonyához és úgy sirt, könnyörgött előtte. Megmondta esdő szavakkal:

— Ha istent ösmernek, ne vegyék el földem gyermekemnek apját. Hiszen a kisasszony szép is, fiatal is... Talál még férjet magának!

Az inuló-piruló menyasszony azonban egy cseppet sem vette lelkére Kovács Zsófia dolgát és elutasította kérésével. Hogy mondjon le csak úgy a vőlegényről azért az idegen leányért? Mit bánja, hogy ha anya is. Vigyázott volna jobban magára. A boldogtalan varróleány az elutasítás után

végképen elkeseredett.

Elment még egyszer a szeretőjéhez. Leborult előtte és úgy rimánkodott, nem önmagáért, hanem a gyermekéért. A keményszivű ember azonban keveset adott gyermeke anyjának rimánkodó, esdeklő szavára.

Durva hangon utasította el magától:

— Keress magadnak más szeretőt. Meguntalak testemből-lelkemből és utállak porontyoddal együtt.

Kovács Zsófia szíve összeszorult erre a beszédre. Nem kért, nem könnyörgött tovább. Összeszorította ajkát és távozott.

Elhatározta, hogy le fog számolni élete megrontójával. Revolvert vásárolt.

— Ezzel majd mindent elintézek! — gondolta. Hiszen már úgy sem segít semmi. Jobb meghalni, mint becstelenségben élni és őt, gyermekem apját boldognak látni. Menyasszonya karjai között...

Összeszedte minden bátorságát, megtöltötte a revolvert és

véres tetire készült.

Előbb csábitóját, aztán önmagát akarta agyonlőni. Ma délután hajtott volna végre végzetes elhatározását. Megvárta Tóth Jánost Nyil-utcai lakása előtt. Izgalmas szóváltás keletkezett közöttük. Kovács Zsófia elővette (a köténye alá rejtett revolvert és rálőtt a hűtlen szeretőjére.

A lövés azonban nem talált. Tóth János félreugrott előle. Ez volt a szerencséje.

Kovács Zsófiát ma délután hallgatta ki Mile Pál rendőrkapitány és elzetes letartáztatásba helyezte.

Legpon-
tosabb **Órák**
legolcsóbban
GASPARIK ÁDÁM
órás és ékszerész
Kunyadi-utca 12. szám és fióküzlet
Szent-Anna-utca 2.

SZÍNHÁZ.

HEN MŰSOR:

Szombaton: Hoffmann meséi, operett.

Vasárnap délután: Ezred apja, énekes bohózat.

Vasárnap este: Artatlan Zsuzsi, operett.

Előszínielőre kiírtettek: «Bűnös bűn», színmű. «Köszönő mézesketek», bohózat. «Nagyapó», népszínmű.

Hoffmann meséi. Offenbach bájos és szép operája kerül ma színpadra a debreczeni színpadon. A Hoffmann meséi opera szerű nehézségei miatt gondos betanulást és sok próbát igényel s így nem szívesen veszik fel az igazgatók műsorukban a klasszikus művet annál is inkább, minthogy két-három előadásnál több érdeklődésre nem számíthatnak. Holott igazság szerint az operett irodalom e remekművének nem volna szabad hiányozni egy évad műsoráról sem, mert a Hoffmann meséi halhatatlan, mely joggal igényt tarthat arra, hogy szépségeit és tökéletességét a közönség újabb generációinak is bemutassák. Az opera elsőrangú kiosztásban kerül ma este színpadra. Antoniát Zilahyné S. Vilma, Olimpiát Borbély Lili, Miklós diákot Csanády Irma, a Fantomot Tordai Erzs, Hoffmann Solti Ernő, Lindorf Coppelius és Csoda orvos hármast szerepét Kassay Károly, Spalanzani és Krespelt Székely Gyula, András, Cochenil, és Ferencet Ligeti. Nathanielt Falusy és Luthert Fekete Béla játsszák.

Vasárnap délután. Kiválóan kedves és mulattató darabot tűzött ki a műsorra az igazgatóság vasárnap délutánra, mely alkalommal az Ezred apja kerül színpadra mérsékelt helyárrakkal. E pompás énekes bohózat sok jó szerepe és kitűnő humora révén állandó derűtségben tartja a közönséget.

Artatlan Zsuzsi. Az Artatlan Zsuzsi nagy sikert aratott operettet az igazgató vasárnap este tüzte ismét műsorára. Ez alkalommal a címszerepét Borbély Lili fogja játszani, mely fellépése iránt már is nagy érdeklődés mutatkozik. Érdekessége lesz még a sláger operett ez előadásának az is, hogy a Moulen rouge jelenetben Máthé Gyula egy kuplé mellett bemutatja a híres Johnson néger tánc imitációját.

AZ olasz-török háború

Véres ütközet.

Konstantinápoly, okt. 26. Török forrásból származó hírek szerint Benghazitól két órányira keletre partra szállt olaszok harcba keveredtek török csapatokkal és szenusszi önkéntesekkel, akik a Hadade datolyaültetvények mögött megerősített pozíciót foglaltak el. Az olaszok részén 400 ember esett el.

Hírek a harctérről.

Konstantinápoly, okt. 26. A belügyminiszter megcáfolja az amerikai flottának az Archipelagoszban való megjelenéséről szóló híreket. A kommuniké hozzáteszi, hogy néhány nap óta egy ismeretlen hadihajó jelent meg északonként Mytilene és a szárazföld között, ma a tripoliszi parancsnok közvetlen siffirozott táviratait közli. E táviratok, melyek 21-éről és 22-ről vannak keletre az olasz flottának Benghazira előtti első megjelenését és Homsban való kikötéséről szólnak.

Derna elfoglalása.

Konstantinápoly, okt. 26. A tripoliszi török parancsnok e hó 23-iki távirata jelenti, a portának, hogy a dennai helyőrség szívós ellentállást fejtett ki és az olaszoknak nagy veszteségeket okozott. A török csapatok végül egy korábban megállapított terv szerint rendben visszavonultak egy megerősített helyre.

A Jemen pacifikálása.

Konstantinápoly, okt. 26. A jemeni főparancsnok jelenti, hogy e hó 18-án Jahia imámmal személyesen találkozott és befejezte a tárgyalásokat. Ez Jemen állandó pacifikálása bevezetésének tekinthető.

Újabb ütközet.

Páris, okt. 27. A Havas-ügynökség jelenti Tripoliszból e hó 26-áról: Az olasz csapatok frontját Mezri és Bumeline között az arabok ma reggel nagy erővel megrohanták, de az olaszok sáncait nem tudták bevenni és minden oldalon nagy veszteséggel visszaverték őket. Az olaszok részén néhány ember megsebesült.

Kilépés a komitépártból.

Konstantinápoly, okt. 26. Basri dibrai képviselő, aki a múlt évi szecesszióban vezető szerepet játszott, kilépett a komitépártból, mert, mint levelében hangsúlyozza, a komité még mindig politikával, a párt pedig személyi kérdésekkel foglalkozik.

A török belügyi tárca.

Konstantinápoly, okt. 26. A sajtóosztály megcáfolja azt a jelentést, hogy a belügyi tárcát Ferid basának ajánlották fel.

Az edelényi hármás rablógyilkosság.

Regula visszavon és — vádol.

A tegnapi miskolci tárgyalás — amint ismeretes — azzal végződött, hogy Regula Ede engedelmet kért arra, hogy a védőjével, dr Lengyel Zoltánnal, négy szemközt beszélhessen. Mivel ezt a kérést közvetlenül azután tette, hogy Zöldi Jánost, akit szintén a gyilkosságban való részvétellel vádolt, kihallgatta a bíróság, biztosra lehetett venni, hogy ismét változtatni akarja a vallomását.

A mai tárgyalás csakugyan ennek a bejelentésével kezdődött. És legújabbban Regula nem vádolja már Zöldit és Ruffkót, de megmaradt ma mellett, hogy Kovács Antal vele gyilkolt.

Amikor Geöcze elnök ma fél 10 órakor megnyitotta a tárgyalást, dr Lengyel Zoltán a következőket mondotta:

— A vádlottal való beszélgetésem olyan tényállást adott tudomásomra és olyan tényállás előadásával bízott meg, amelyet nekem most már ügyvédi kötelességem vele szemben is előadni. Utasítást adott nekem és én a magam lelkiismeretének megnyugtató végett és a magam felelősségének megállapítása szempontjából írásban kértem ezt tőle. Az utasítás így szól (olvassa):

«Nagyságos képviselő ur! Egyik vallomásom sem tartalmazza a tiszta igazságot. Zöldi vallomása alatt megbántam, hogy ártatlan embert gyanúsítottam. Zöldi és Ruffkó nem bűnösök, de Kovács igen. Tessék ezt kiesziközölni és megmondani a tárgyaláson. Tisztelettel íj. Regula Ede».

Lengyel Zoltán folytatja beszédét. Annak következtében, hogy egy ilyen nagyon nehéz, súlyos bűnügyben nem lehet egyéb hivatásom, mint a való tények megállapításán keresztül a konzekvenciáknak a védelem szempontjából való levonása, kérem a nagyságos főtárgyalási elnök urat, méltóztassék erre vonatkozólag a vádlott álláspontját megkérdézni.

Bulyovszky főügyész helyettes kijelenti, hogy a tárgyalás tegnapi felfüggesztése ellen azért nem emelt szót, mert azt hitte, hogy a vádlott a bizonyítékok sulya alatt teljes beismerésben lesz. Indítványozza, hogy folytassák a tanú kihallgatásokat.

Az elnök (Regulához): Hallotta a képviselő ur előterjesztését.

Regula: Igen.

— Mondja el, hogy megfelel-e ez a valóságnak és mit kíván különben még vallani.

— Ártatlan embert nem akarok beletolni a dologba, de azt sem akarom, hogy teljesen engem terheljen a bűnügy, s ha más is bűnös, az elszabaduljon. További adatokkal csak akkor fogok szolgálni, ha már a tanúvallomások után minden meg lesz állapítva.

Geöcze elnök: Egy ilyen részletes visszavonása a vallomásnak meglepi az embert, Regula és azért felhívom, hogy miután teljesen tájékozatlanok vagyunk és miután azt a három gyanúsítottat rehabilitálni kell, tegyen teljes és töredelmes vallomást.

Regula: Addig, amíg nincsen megállapítva, nem tehetem, mert szavahihetőségem kétségbe van vonva.

— Mi majd megfogjuk állapítani, hogy mi a valóság és mi a valótlan szavaiban. De az istennel ki kell békülnie és azután az emberek talán könnyűre lesznek, ha maga fölött ítélnék. (A vádlott hanyosan zokogni kezd.) Szálljon magába, Regula, az őszinte vallomás által mindjárt könnyít a lelkén. Lásd, azért, hogy Zöldit és Ruffkót nem vádolja, még mindig megmarad Kovács elleni vádja.

Regula: Őt nem vádolom ártatlanul!

— Hát mondja el, hogyan áll a dolog, mert én most nem látok bele.

A vádlott az előbbi indokok alapján megtagadja a vallomást.

Most dr Lengyel tesz újabb hosszú előterjesztést, amelyben konstatálja, hogy Kovács alibije nincs teljesen bizonyítva. Szükséges tartja továbbá a vizsgálatot kiegészíteni a

meggyilkolt Czeisler bórsszényére, amely most a Gagybátorban lakó fivérével, Czeisler Ferenccel van.

E fontos körülmények felett való döntésre a bíróság délben visszavonult tanácskozni, a határozatot pedig délután félnégykor hirdeti ki, amikor a tárgyalást folytatni fogják.

Öngyilkos bankhivatalnok.

Amerikai párbaj áldozata.

Tegnap este Szegeden a Tisza partján egy gyári munkásleány egy férfialapot talált, amelyben Solty László bankhivatalnok címére egy üres levélboríték volt.

A rendőri nyomozás megállapította, hogy a talált Solty bankhivatalnoké, Solty Károly (szegedi ítelőtáblai bíró) fiáé.

Solty július 15-éig egy budapesti banknak volt a tisztviselője, azután Szegedre ment, ahol a Szegedi Kézműves Bankba lépett. Budapestről sűrűn kapott gépirásos leveleket, amelyben figyelmeztették arra, hogy december 15-ig öngyilkosnak kell lennie.

Barátai azt mondják, hogy azóta folyton öngyilkossági gondolatokkal foglalkozott és lakóháza, Fehér Ferenccel szerdán egy revolvert és két darab öt kilós ólomrudat mutatott:

— Nézd, — mondotta Solty — föfelvőm magam és ha nem halok meg, ezzel a két ólomrudal ugrom be a Tiszába.

Tegnapelőtt Solty egész éjszaka mulatott és azóta eltűnt. Több mint valószínű, hogy amerikai párbajnak lett az áldozata. Apjának és barátjainak hagyott leveleiben is azt írja, hogy öngyilkos lesz, mert december 15-éig meg kell halnia.

UJDONSÁGOK

A 'Debreczen' szerkesztősége és kiadóhivatala Barabás-u. 7. sz. a Telefon 412.

— **Vasárnapi istentiszteletek.** Vasárnap, október 29-én prédikálni fognak református templomunkban a következők: A nagytemplomban prédikál Szele György lelkész, ágendázik Kecskeméthy M. Lajos vallásánár, a Kistemplomban prédikál Jánosi Zoltán lelkész, ágendázik Dicsőfi József lelkész, a Kossuth-utcai templomban prédikál Uray Sándor lelkész, ágendázik Demeter Gyula s.-lelkész, az ispotályi templomban prédikál K. Tóth Kálmán lelkész, ágendázik Polgár Gyula s.-lelkész, a városi szegényházban prédikál Hajdu Zsigmond püspöki titkár, a Csapó-kerti imaházba prédikál és urvacsorát oszt Kovács János vallásoktató lelkész, a Homokkerti imaházban prédikál és urvacsorát oszt Boér Károly vallásoktató lelkész.

— **Vasúti tarifatanfolyam.** A Gyáriparosok Szövetsége által rendezendő vasúti tarifatanfolyam megtartása most már biztosítva van, az eddigi jelentkezésekkel. A tanfolyam november hó első felében nyílik meg és két hónapig tart s esetleg a hallgatók kívánságára még egy hóval díjtalanul meghosszabbítható. A részvételi díj a tanfolyamon összesen 30 korona. A tanfolyam, amelyen a vasúti üzletszabályzat, a díjszabási határozományok és díjszabások legfontosabb gyakorlati érdekű részeit adja elő Gál Samu debreceni máv. tisztviselő, kiváló alkalmul fog szolgálni arra, hogy kereskedelmi és ipari alkalmazottak magukat e téren teljesen kiképezzék. A tanfolyamra még jelentkezni lehet a kereskedelmi és iparkamara hiva-

talában (Fő-ntca 69. I. em.) A jelentkezők meghívót fognak kapni a megnyitás napjának együttes megállapítása céljából tartandó megbeszélésekre.

— **Hölgyek a Kenézy Gyula dr bankettjén.** A Kenézy Gyula dr tiszteletére ma este az „Arany Bika” dísztermében tartandó bankett iránt a hölgyek is rendkívül érdeklődnek, ami természetes is, amikor az ünnepezt férfi Debrecennek és messze vidéknek leghíresebb nőorvosa. A bankett rendezősége ez uton is tudatja, hogy a dísztermi páholypok fenn vannak tartva a hölgyek részére.

— **A vasutas szövetség bizottsági ülése.** Az országos vasutas szövetség debreceni központja 1011 október hó 28-án szombaton délután 5 órakor az állomási étterem külön helyiségében választmányi ülést tart Zivuska Andor elnökletével. Az ülés iránt megnyilvánuló nagy érdeklődését a tagoknak indokoltá teszi az a körülmény, hogy a tárgysorozatban a rendszeres folyó ügyeken kívül két olyan tárgy is szerepel, amely az ország vasutasság érdekeit közelről és mélyen érinti. Egyik a vasutas társadalmat is mind inkább szorongató drágaság kérdése; az idevonatkozó drágasági pótlék ügyének előkészítése. A másik rendkívül fontos tárgy: a vasutas árvaháznak Debrecenben leendő felállítása; az ez irányban teendő lépések megállapítása. Már e két tárgy is valószínűvé teszi, hogy a választmány tagjai lehetőleg teljes számmal jelennek meg az ülésen; amint hogy a vasutasság nagy érdekei így is kívánják ezt tőlük.

— **Kulturfillérek a korcsmában.** Árvamegye törvényhatósága érdekes idea pártolására hívta föl a vármegyét. Árvavármegye ugyanis tabasztalva a nép iskolázatlanságának sok szomorú következményét, elhatározta hogy az iskolák szaporítására érelyes akciót indít. Mint hogy az állam tehetőségét e téren a büdzsé erősen korlátozza, a társadalomnak kell pótolni a maga erejéből a hiányokat. Éppen ezért azt a határozatot hozta a vármegye, hogy felszólítja a vendéglősök országos szövetségét, járuljon hozzá, hogy a vendéglősök és kávéások minden konzumálás összegéhez számítassanak 4 fillért a kulturáció céljaira fordítandó országos alap javára. Árvamegye megküldte ezt a határozatot minden törvényhatósághoz támogatás végett. Ezzel szemben Temesvármegye törvényhatósága azt a rezolúciót hozta legutóbbi gyűlésében, hogy országos akciót kezd a korcsmák és italtermékek vásárnapi zárva tartása érdekében. Ezt a határozatot is megküldték Hajdúvármegyének pártolás végett.

— **Őszi táncanfolyam.** A polgári ifjaktáncanfolyama e héten megnyílt. Tisztelettel: Sefif János táncanító.

Debrecen elsőrendű orfeumának megnyitása.

Mit mond Hajnal Gyula a piros-estékről?

Debrecen mulatóvilágának nevezetes eseménye lesz a mai, szombati nap. Ma este nyílik meg a Hajnal-Mulató, mely a Petőfi-tér 7. sz. alatt van, a volt Széchenyi-kávéház egészen újonnan átalakított és fényesen berendezett helyiségében.

Az izlésesen átalakított és megnagyobbított helyiségre rá sem ismernek azok, akik azelőtt látták. A finom izlésre valló berendezésű helyiség, melyen hetek óta dolgoznak az asztalos, szobafestő, kárpitos és más mesteremberek, benépesül ma este és egy sereg elsőrendű artista melegséggel és derűs, pajzán hangulattal tölti meg a színterét. Lesz ott móka, vigkiplé, pajkos szójáték, hangulatos keltő nóták, falrengető kacajt követelő bohózat, kecses táncprodukció, szóval minden válfaja a tökéletes orfeum-előadásnak.

Ezeket igéri Hajnal Gyula, az új orfeumnak igazgató-tulajdonosa, akinek ígéreteiben nincs is oka kételkedni a közönségnek, mert hiszen aze múlt nyár folyamán is megmutatta Hajnal Gyula, hogy a tobzódó konkurrenciá kel- lős közepében az ő kis orfeum vállalatát virág- zóvá és ugyszólván a mulató Debreczen em- póriummá tette. Három más orfeum-vállalat kö- zött egyedül a Hajnal-orfeum prosperált úgy is mint üzleti vállalkozás, úgy is, mint nívós szórakoztatóhely. Hisszük, hogy most is így lesz, mert a mi zamat, iz, erő, tartalom lehet az orfeum-előadásokban, azt Hajnal Gyula mind tömöríteni akarja Petőfi-téri kis elegáns szin- padán.

Kíváncsiak voltunk, hogy Hajnal Gyula or- feumában fog-e ugynevezett piros-estéket ren- detezni és ezért munkatársunk felkereste az agilis igazgatót, aki éppen a szinpad felállítását körül forgolódott és nagy buzgalommal dolgozott, — akárcsak valami asztalos. Hajnal Gyula a pi- ros-estékről így nyilatkozott:

— Én nem nagyképekű vagyok a piros-esték- kel. Nálam a finom, könnyed pikantéria pajzán muzsája lesz az uralkodó elem. Ehez pedig nem szükséges piros cégér, mely legtöbb helyen rendszerint arra való, hogy a trágárságokat és izléstelenégeket eltakarja. Gyermek-előadások cégére alatt sem fogok izléstelenkedni. Az én artistáim csak felnőtteknek játszanak, még pe- dig értelmes, megértő felnőtteknek, akik disz- tingváltni tudnak.

Ezeket mondta Hajnal Gyula és nincs okunk kételkedni szavaiban. Most pedig itt közöljük társulatának névsorát:

Várdai Ferike énekesnő. Borzássy Rózi kabaré diva. Palugyai Mici énekesnő. Décsi Etus táncosnő. Faludi Olga énekesnő. Czobel Elza komikáné, saját műsorával. Rózi és Jó- zsi ének- és táncduett. Balla Bözske, táncosnő. Szamosy Teri. Perényi József. Sárny Károly. Szamosy Teri. Perényi József. Sárny Károly előadó művész. Lévy Farkas Pál. Vass Feri szalon komikus. Naponta 2 kitűnő bohózat. — Helyárak: 2 korona és 1 korona 50 fillér. — Asztalok telefonon 978. szám alatt megren- delhetők.

Véres szerencsétlenség a Kossuth-utcai temetőben.

Az elsült revolver.

Véres szerencsétlenség történt ma éjjel a Kossuth-utcai temetőben. A revolverrel való vigyázatlan bánásmódnak lett kicsiny hiza áldo- zata kicsiny hiza egy fiatal munkás, aki az Olajútban dolgozik.

A szerencsétlenség úgy történt, hogy Kul- csár Sándor fia elébe ment. Utja a temetőt vitt keresztül. Itt találkozott a munkából haza jövő fiúval.

Vissza felé jöttek tehát, most már mind a ketten. Kulcsár Sándor állandóan revolvert hord a zsebébe, mivel késő éjszaka szokott rendszeren hazatérni és a Kossuth-utcai temető környé- kén nem a legnagyobb a közbiztonság.

Hogy-hogy nem Kulcsár Sándor belenyúlt a zsebébe és kotorászni kezdett a revolvere körül. A revolver elsült, még pedig olyan sze- rencsétlenül, hogy a golyó egyenesen a fiának a koponyájába hatolt.

A fiút azonnal elöntötte a vér. Kulcsár Sán- dor nem vesztette el lélekjelenlétét, hanem a véző sebet úgy a hogy gyorsan bekötözte, ő maga pedig a legközelebbi telefonállomásra sza- ladt.

A fiút a mentők szállították be a kórház- ba, ahol mindjárt meg is operálták és a golyót, a mely nemesebb részeket nem sértett, eltávolítot- ták a koponyájából. Az operáció olyan szépen sikerült, hogy bekötött sebével már a maga láb- bán mehetett haza. A szerencsétlenség ügyé- ben a rendőrség megindította a vizsgálatot.

TÁVIRATOK.

Ifju-török kiáltvány.

Szalóniki, október 25. Az ifju-török köz- ponti bizottság a mai napon proklamációt in- tézett a török birodalom minden lakosához. A proklamáció valamennyi törökországi nemzeti- ségi nyelven megjelent, még pedig a következő tartalommal:

Polgártársak!

Nehéz és kivételes helyzetünkben legelső kö- telességünknek tartjuk a tulszített idegek és a féjdalmas lelkiállapotok önkénytelen kitérőseit megakadályozni. A nemzetek nagysága, fenkölt- sége nem csupán a hódítások mámorában nyil- vánul, de az emberfeletti szilárdságban is, a mellyel szembenéznek az ellenséges rázkódtatá- sokkal.

Az ottomán tömegeket most veszedelmes szellem szállotta meg. De legyünk élesen látók: ne csusszunk arra a lejtőre, amelyre a franciák a Dreyfus-pör alatt, hanem legyünk hidegek, ügyesek, okosak, mint az angolok a transzváli háború, vagy mint az amerikaiak a kubai há- ború során. Tapasztalás bizonyítja, hogy azok a nemzetek, amelyek törtézetni tudják haragju- kat, gyűlöletüket, végül mint győztesek kerül- nek ki, ellenben a kik meggondolatlan mozdula- tokra ragadtatják magukat: legyőzettek. A tul- ságos izgalom mindig a gyengeség bizonyítéka. De mi erősek vagyunk és hitünk, hogy a vég- ső győzelem a miénk lesz. Ha a flottánk gyenge de erős a szívünk és erős a bizodalomunk Is- ten jószágában.

Tengeren, és szárazföldön, egyenkint, kusz- va, csuszva, titokban, sompolyogva megyünk el majd Tripoliszba mind, s a fogunkkal a kar- munkkal, tépjük majd darabokra a hitvány ola- szokat. Hála hűséges berberjeinknek, arabjaink- nak, szent a végső győzelembe vetett bizakodá- sunk...

Legyünk szilárdak, hidegvérűek és bebi- zonyítjuk a világnak, hogy büszke és fenkölt nemzet vagyunk, amely uralkodni tud gyűlö- ségein és pillanatnyi izgalmain.

A békeakció.

Budapest, október 27. Berzeviczy Albert és Justh Gyula a békeakció megbeszélése vé- gett, holnap délelőtt összeülnek.

A kínai forradalmárok győzelmei.

London, október 26. A Daily Mail-nek jelentik Pekingből: A lázadók már 180 kilo- méternyire vannak Hankautól és diadalról-dia- dalra haladnak.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti gabonátözsde.

— Déli zárlat. —

Október 27.

Az árak 50 kilogramonként

buza okt.	11'97—11'80.
buza ápr.	12'08—12'04.
rozs okt.	10'55—10'53
zab május.	—
zab okt.	9'41—
Tengeri szept. 1911	—
Tengeri máj. 1912..	8'62—8'59

Értéktözsde. Magyar hitelrészvény 839'50
Osztrák hitelrészvény 643'25.

Ingatlanok forgalma.

Kis János és neje Kulcsár Mária veszik a debreczeni 7448. sz. jtkvben foglalt 200 négy- szögöl Vargakerti szőlőt Kulcsár Károlytól 3800 koronáért.

Özv. Kertész Istvánné Kegyes Sára veszi a pusztaszepesi 29. és 49. sz. jtkvben foglalt 52 hold tanyaföldet Sörös Jánosné Csobodi Zsu- zsánnától 63.000 koronáért.

Ilyés Gábor és neje Tóth Zsófia veszik a debreczeni 1377. sz. jtkvben foglalt Nyil-utca 73. sz. házat Botka Ferenc és neje Györösi Esz- tertől 6300 koronáért.

Szarvas Péter és neje Molnár Julianna ve- szik a Nagyhegyesi pusztán 38. sz. jtkvben fog- lalt 9 hold, 4 négyszögöl tanyaföldet Gál Mi- hály és nejétől 8200 koronáért.

Gál József és neje Adrianyi Mária veszik a debreczeni 72. sz. jtkvben foglalt Zápolya-utca 5. sz. házat Krausz Gyulától 11.514 koronáért.

Gyarmati István és neje Lipta Mária veszik a debreczeni 4862. sz. jtkvben foglalt 6 hold 140 négyszögöl ondódi földet Barcsu Péter- től 8000 koronáért.

Sebestyén Zsuzsanna veszi a debreczeni szőlőt Varga Péternétől 3250 koronáért. 4224. sz. jtkvben foglalt 476 négyszögöl Koskerti

Fridlender Vilmos veszi a debreczeni 5918. sz. jtkvben foglalt Hatvan-utca 52. sz. házat Mider Györgytől 19.600 koronáért.

Alföldi Mihály és neje Szür Róza veszik a debreczeni 6391 sz. jtkvben foglalt 735 négy- szögöl Vénkertis zölöt Veres Istvántól 5000 koronáért.

Deák István és neje Kenz Eszter veszik a debreczeni 11.133. sz. jtkvben foglalt 242 négy- szögöl Homokkerti szőlőt Mandel Samutól 13.000 koronáért.

**Mindenféle
Nyomtatványokat
olcsón készít
HOROVITZ ZSIGMOND
könyvnyomdája
Darabos-utca 7. sz. a.**

o Főmunkatárs o
VOITH GYÖRGY.

SALVATOR

GYAN SARKAK

VILÁG SZÁM 1
UTÓZÁRÓK
MAGYAROK!

MINDENKÉNT KAPJÁTOK.

Kérje a 727. telefon számot

Ártatlan ZSUZSI operett
gramfon lemezeit

Molnár Testvérek

Gramfon, varrógép, kerékpár nagy raktára és javító műhely.

Villamfelszerelési raktára.

Volframm égők 2 kor.

Arroba Wine Compagne

WIEN.

Közvetlen behozatal!

Elsőrangú beszerzési forrás!

Ajánlja garancia mellett nagyon finom, ó, raktározott, spanyol és portugáli tiszta és valódi borát, különösen pedig

Gyógy- és Csemegeborait

MALAGA, MADEIRA, SHERRY, PORT, MARSALA
LACRIMAE-CHRISTI, WERMOUTH ÉS COGNAC-JAIT.

Eladás literes és félliteres üvegekben eredeti áron.

Poharanként kapható Debreczenben, Ifj. Weichinger Károly Hungária kávéházában

Világhírű

SULEIMAN

Gummisarok

a koronajeggyel.

Főraktár Ausztria-Magyarország részére:
Hermann Hirsch-cég Wien VII/3.

Minden a szakmába vágó jobb kereskedésekben kapható.

Nincs többé fejfájás, reuma, csúsz,
köszvény, isiász, kolera
és más ragályos fertőzés,

Mert van „BOROLIN”

Borolincukerka, Borolinsó és Borolinszappan. A Dr. Borovszky-féle BOROLIN K az ára kimerítő használati utasítással üvegenként 50 fill., a Borolincukorkának 40 fillér, a Borolin sónak 2 kor., a Borolin háziszappannak darabonként 30 fill. és a pipereszappannak 80 fillér.

Kapható városunkban a következő cégeknek: BATÁRY IMRE, HARSÁNYI LAJOS, KUBEK SÁNDOR, MIHALOVITS JENŐ, STEINER MANÓ, gyógyszerészeknél, KÖZPONTI DROGUERIÁBAN, DEUTSCH LAJOS, MÁYER JENŐ és BÉLA, NAGY ANDRÁS kereskedő uraknál, Érmihályfalván: MÁTRAI ÁKOS gyógyszerertárában. Földesen: WEISZ MIKSA kereskedésében.

Miért

Ne fogadjunk el
Má-à-ást!!!

csak Óriás

F E D Á K

Cipőcrém-et?

Mert

zsépfényt ad

Mert

Elegáns tőle a lábbeli

Mert

**puhán
tartja**

Mert

Nem rongálja

Mert

Vizhatlanná teszi

a bőrt

Mert a legkényesebb izlést
kielégíti és

Mert egy

Óriás Fedák

cipőcrém, mely 4-szer annyit tartalmaz,

mint egy
más doboz

30 fillér-ért

ebben a drága vi-
lágban az egyedüli

olcsóság

Apró hirdetések.

Tíz szög 50 fill., minden további szó 5 fill.
Apróhirdetések előre fizetendők.

BOR! Borivók, vendéglősök tudomására hozom, hogy főlem természetes, tiszta fajborokat jutányos áron beszerezhetnek. Ó-fehér, zöldes, feketé 60 korona, vörös zamatos 58 korona, fekete bikavér 65 korona. Rendelhető 50 literes hordó is. Meggyőződésből önköltségi árban bérmentve 5 kilogrammos postamintát 4 koronáért küldök. — Cim: Pank Ödön bor-nagykereskedő, Fiume.

Egy jó családból való fiu férfi szabó tanulónak teljes ellátással felvétetik Hatvan-u. 6. sz. alatt. Ugyanott egy darabszámos jó nagymunkás is felvétetik.

Egy jó kötőgép eladó Eötvös-u. 28. szám.

Növények, virágok

telelésre és gondozásra a Rabkertbe elfogadtatnak. Bejelentések a debreczeni törvényszék fogházfelügyelőjénél teendők meg.

Eladó téglá !!

Hogy a beállott nagy keresletnek megfelelhessünk, téglagyárunk kapacitását lényegesen emeltük és ma már abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy kitűnő, préselt

mészhomok téglát

minden mennyiségben szállíthatunk mérsékelt árak mellett. Kívánatra árajánlattal bármikor készséggel szolgálunk.

„Bóni“ gyártelep és mezőgazdasági r.-t. Nyírbátor.

Meteor Villamos színház

Bocskai-tér 10.

Legkellemesebb szórakozó hely. Debrecen város közönségének Szombat: 2 előadás. Este 7-9 óráig, 9-11 " Vasárnap és ünnepnapokon: 3 előadás: d. u. 5-7-ig, 7-9-ig és 9-11 óráig Hétköznap: 1 előadás pont 6 ó. kezdődik

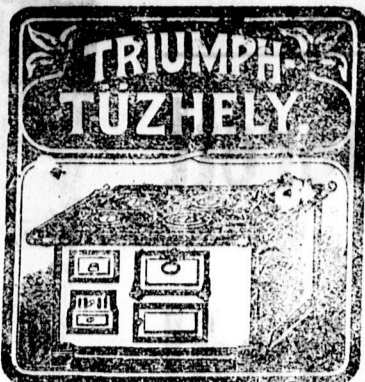
CSÁSZÁRFÜRDŐ

BUDAPESTEN.

Nyári és téli gyógyhely, a magyar irtalmas-rend tulajdona. Elsőrangú kénes hővízi gyógyfürdő; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszapfürdők, iszapborogatások, uszodák, külön hölgyek és urak részére. Török-, kő- és márványfürdők; hőlég-, szénsavas- és villamos vízfürdők. — A fürdők kitűnő eredménnyel használatnak főleg csuzosbántalmaknál és idegbajok ellen. — Ivó-kúra a légzőszervek hurutos eseteiben s altesti pangásoknál. 200 kényelmes lakosztály. Szolid kezelés jutányos árak. — Gyógy- és zenédij nincs. Prospektust ingyen és bérmentve küld.

az Igazgatóság.

Nyomatott Horovitz Zsigmond könyvnyomdájában, Debreczen, Darabos-utca 7. sz. Typograph szedőgépen szedve.

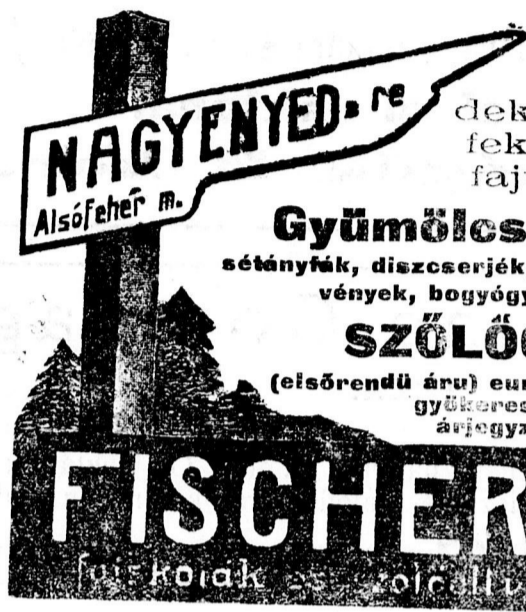
Áldás — minden konyhában.

TRIUMPH takaréktűzhelygyárt

GOLDSCHMIDT S. és FIA

WELS (Felső-Ausztria).

ÁRIGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

forduljon minden érdeklődő, ki sulyt fektet elsőrendű fajtisza anyagra

Gyümölcsfaesemeték

sétányfák, díszcserjék, tülevelűek, kerítésnövények, boggyógyümölcsök stb.

SZŐLŐOLTVÁNYOK

(elsőrendű áru) európai és amerikai szőlőgyökereket vesszük. Oktató díszárjegyzék kívánatra ingyen.

FISCHER és Tarsai

Füves kertek és szőlőtelepek

Özv. Dankó Béláné és Társa temetkezési vállalkozók.

Telefon szám nappal 322. (Kossuth-u. 15.) — Éjjel 66 sz. (Péterfia-u. 70).

Szives tudomásul Tisztelt üzletfeleink és a n. é. közönség szives tudomására hozzuk, hogy temetkezési intézetünket a mai kornak megfelelően tetemesen megnagyobbítottuk új gyászokcsikkal, díszletekkel szereltük fel. Teljes szobabehúzásokat új szabadalmazott készülékünkkel (esetről-esetre terőltetve) teljesen szegek nélkül végezzük. **Temetéseket, hullaszállításokat** (Crematoriumba is) személyes felügyelet és közreműködés mellett végzünk. **Elvünk a tisztességes verseny.** A gyászos háznál kegyeletstörtően nem tolakodunk. Csakis személyes meghívásra jelenkezünk temetések felvétele végett.

Tisztelettel

Özv. Dankó Béláné és Társa temetkezési vállalkozók.

Létez 1860: aranyérem; legmagyarabb díjazás

R. WOLF

MAGDEBURG-BUCKAU
Képviseletje:
Boros Artur ökl. gépészmérnök,
BUDAPEST, VI., Teréz-körtút 29.

Járcherokos és helyhez kötött telített és szabadalmazott
túlhevített gőzzel működő lokomobilok

WOLF eredeti szerkezete 10 — 800 lóerőig.

Az ipar és mezőgazdaság legbiztosabb, legtartósabb és legmegbízhatóbb özemépel.

Özemépel 10 — 800 lóerőig

Eltünteti a szeplőt,

májfoltot, arcbőrráncosodást, bármiféle kiütéseket és hajhullást okozó gombásodást a

CSORBA-féle
ORGONA-CRÉM ára 1 kor.
ORGONA-POUDER „ 1 kor.
ORGONA-SZAPPAN „ 1 kor.
ORGONA-HAJVIZ „ 1-20 kor.
ORGONA-HAJMOSÓPOR 60 fill.

Ezen készítmények artalmas anyagokat nem tartalmaznak. Kapható minden gyógyszertárban és az egyedüli készítőnél CSORBA JANOS gyógyszertárban KECSKEMÉTEN.